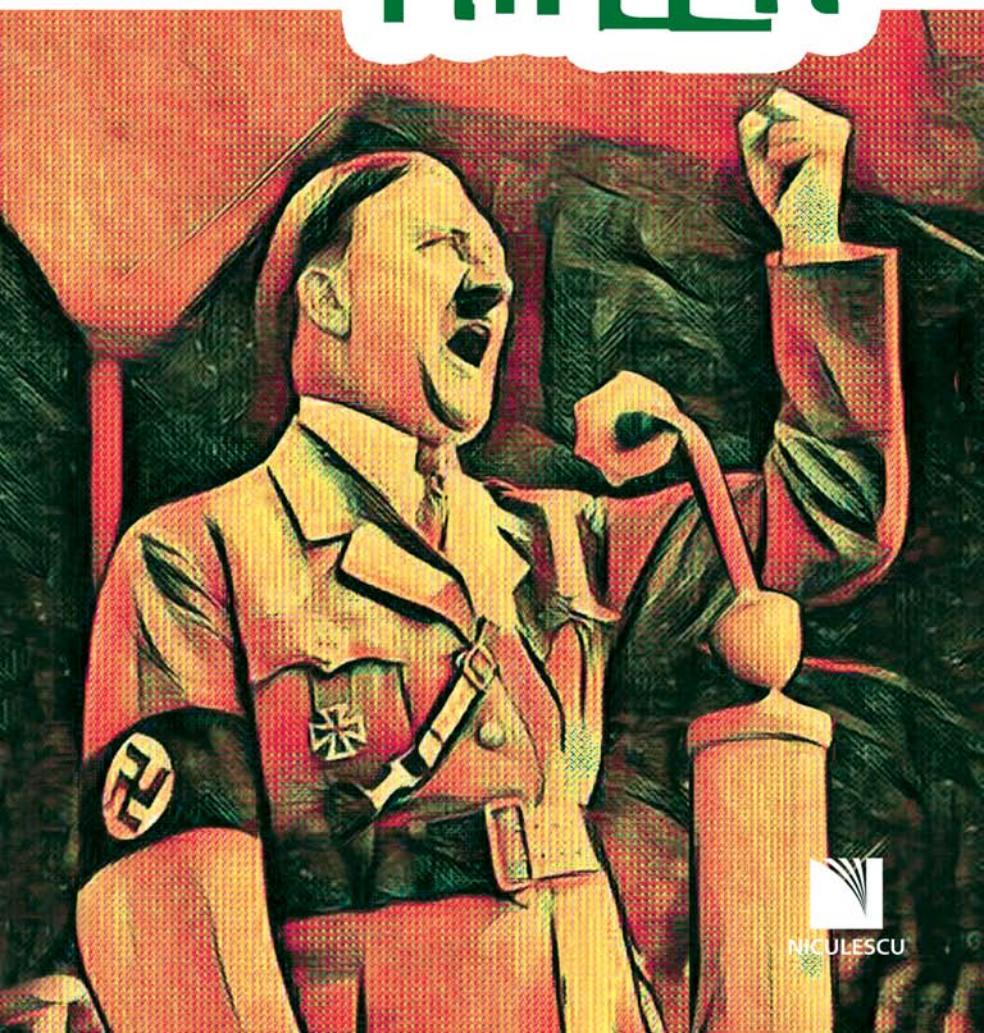

**CEI MAI RĂI OAMENI
DIN ISTORIE**

JAMES BUCKLEY Jr.

ADOLF HITLER

NICULESCU

— CEI MAI RĂI OAMENI DIN ISTORIE —

ADOLF HITLER

JAMES BUCKLEY JR.

Traducere: SABINA UȘURELU

NICULESCU

Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României

© 2017 by Simon & Schuster, Inc.
Published by arrangement with Aladdin,
an Imprint of Simon & Schuster Children's Publishing Division
Titlu original: *HISTORY'S WORST - ADOLF HITLER* by James Buckley Jr.

© Editura NICULESCU, 2019
Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România
Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 312 97 83
E-mail: editura@niculescu.ro
Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro
Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro
Comenzi telefonice: 0724 505 385, 021 312 97 82

Redactor: Carmen-Isabela Vasile
Tehnoredactor: Lucian Curteanu
Coperta: Carmen Lucaci

Tipărit la Tipografia REAL

ISBN 978-606-38-0266-9

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.
Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial OXFORD UNIVERSITY PRESS în România.
E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

CUPRINS

	<i>Introducere</i>	7
1	Copilăria	11
2	Anii adolescenței	19
3	Viața în Viena	27
4	Hitler pleacă la război	35
5	Primul Război Mondial	41
6	Soldat	49
7	După război	59
8	Conducătorul naziștilor	69
9	Închisoarea	77
10	Ascensiunea la putere	83
11	Noaptea Cuțitelor Lungi	97
12	Hitler la putere	103
13	Olimpiada de la Berlin	111
14	Expansiunea Germaniei	117
15	Kristallnacht	125
16	În ajunul războiului	131
17	Blitzkrieg!	139

18	Cucerirea Franței	147
19	Obiectiv: Anglia	153
20	Atacarea Uniunii Sovietice	161
21	Soluția finală	171
22	Hitler începe să piardă	179
23	Ziua Z	185
24	O ultimă bătălie	193
25	Moartea lui Hitler	201
	<i>Epilog: După Hitler</i>	205
	<i>Nota autorului</i>	210
	<i>Cronologie</i>	212
	<i>Note</i>	214

INTRODUCERE

Pe lista celor mai cumpliți oameni din toate timpurile, nu încapе îndoială că Adolf Hitler se află printre primii.

A fost un rasist și un criminal de dimensiuni epice. Și-a condus țara într-un război îngrozitor, a schimbat în rău viețile a milioane și milioane de oameni și a modificat într-o direcție oribilă cursul istoriei planetei. A fost egoist, crud și lipsit de inimă.

Dar oricâte lucruri am ști astăzi despre caracterul lui odios, în anii '30, când a ajuns la putere, milioane de germani l-au iubit și au adorat lucrurile pe care le spunea. Și n-a fost vorba numai de nemți. Americanii, englezii și alte națiuni i-au urmat ideile. Privind în urmă, este dificil să ne imaginăm că cineva ar fi considerat că ceea ce spunea și dorea pentru poporul său erau lucruri bune. Dar oamenii chiar

l-au ascultat. Au crezut în el. S-au încolonat în spatele lui. Au făcut ceea ce Hitler și tovarășii lui naziști le-au spus să facă.

Hitler a convins poporul german să întoarcă spatele rațiunii, să vâneze și să distrugă oamenii despre care spunea că nu-și au locul printre ei: evrei, catolici, țigani, homosexuali, persoane cu dizabilități sau cu probleme psihice și mulți alții. Hitler dorea să creeze o Germanie pentru germani și numai pentru germani. Și nu era de părere că toți cei născuți în Germania ar fi nemți adevărați. Hitler credea într-un soi de german special, deosebit de toți ceilalți, pe care îl numea „arian”, un om cu ochi albaștri, blond, specimenul „perfect” al umanității. În plus, voia un teritoriu cât mai vast pe care nemții să-l aibă sub control, încercând să cucerească mare parte din Europa. Și-a trimis armata în țările dinprejur, uci-gând populații întregi și luând prizonieri dintr-un motiv foarte simplu: pentru că putea. A nesocotit toate regulile și tratatele care menținuseră Europa unită, punându-se pe sine și pe oamenii săi deasupra tuturor celorlalți.

În mare parte, a fost capabil să facă toate aceste lucruri pentru că poporul german i-a permis să le facă. Firește, milioane de nemți erau înspăimântați de moarte de el și de naziștii care-l înconjurau, dar, în acest ocean de frică, multe alte milioane i-au acceptat cu bucurie fiecare decizie și i-au

aclamat fiecare cuvânt. I-au sprijinit strădaniile de a transforma Germania în prima țară a Europei și nevoia sa dezgustătoare de a ucide oamenii care nu-i erau pe plac.

La câteva decenii după acele întâmplări, unul dintre motivele pentru a scrie o carte despre el este banala întrebare: de ce l-au lăsat oamenii să facă ce-a făcut? De ce l-au urmat? Ce era atât de seducător în personalitatea lui? Cum de a fost Adolf Hitler atât de popular? Și cum ne putem asigura că n-o să mai permitem niciunor alți „Hitleri” să apară în lumea noastră? Sunt foarte multe întrebări importante. Această carte va încerca să vă ofere unele dintre răspunsuri, însă, în același timp, vă va ajuta să descoperiți propriile voastre răspunsuri la întrebări asemănătoare.

COPILĂRIA

Primul lucru care trebuie știut despre bărbatul care a ajuns să transforme Germania și care dorea ca germanii să stăpânească lumea este că nu era german.

Familia lui Hitler era din Austria. De fapt, până în 1876, numele strămoșilor săi nici măcar nu era Hitler. La origine, se chemau Schicklgruber. Dar tatăl lui Hitler, Alois, și-a schimbat acel nume lung în ceva mai puțin greoi. Unele surse spun că „Hitler” ar fi fost o formă a altui nume din linia genealogică a lui Alois.

Alois lucra pentru guvernul austriac ca inspector vamal, verificând oamenii și bunurile care traversau granițele

națiunii. Avea doi copii – Alois Jr. și Angela – cu două femei diferite și o angajase pe nepoata sa adolescentă Klara pentru a-l ajuta să-i îngrijească. N-a trecut multă vreme până când Alois a lăsat-o însărcinată pe Klara. A dorit să o ia de nevastă – și nici fetei nu-i dispăcea ideea –, însă erau obligați să obțină o permisiune specială din partea Bisericii Catolice, întrucât Alois mai fusese căsătorit înainte. Cu câțiva ani înainte de nașterea lui Adolf, Alois s-a însurat cu Klara, cei doi mutându-se la etajul superior al unui han din Braunau am Inn, Austria.

Copilul care a provocat acea căsnicie, Gustav, s-a născut în 1885, însă a murit la scurtă vreme. La rândul lor, un alt fiu, Otto, și o fiică, Ida, au părăsit această lume din copilărie. La sfârșitul secolului al nouăsprezecelea, bolile infantile mortale nu erau deloc rare, chiar și într-o zonă modernă ca Austria.

Alois și Klara nu s-au lăsat bătuți, totuși, și pe 20 aprilie 1889 au fost binecuvântați cu un alt băiețel. L-au numit Adolfus Hitler. Așa a început totul.

ÎN 1892, CÂND ALOIS A FOST AVANSAT, familia s-a mutat într-un nou oraș, Passau. Dar Passau era ceva mai mult decât un oraș nou, pentru că se afla într-o altă țară. Austria împarte o graniță cu Germania, astfel că unii funcționari

austrieci, cum era și cazul lui Alois, locuiau în țara vecină pentru a da o mână de ajutor în punctele vamale. Din cauza acestui lucru, pentru prima oară în viață, Adolf Hitler se afla în Germania.

Pierzând alți trei copii, Klara a fost extrem de grijulie cu Adolf. L-a răzgâiat permanent, încercând să se asigure că fiecare nevoie a odraslei era îndeplinită și că băiețelul nu era niciodată nefericit. Când Adolf avea cinci ani, părinții lui au sporit familia cu încă o persoană, Edmund. Klara dorea în continuare să îl răsfete pe Adolf, însă noul bebeluș nu îi lăsa prea mult timp liber la dispoziție. Alois era la muncă din zori până seara, în vreme ce Klara se ocupa de toate treburile casnice. Adolf a profitat de aceste circumstanțe pentru a petrece mai multă vreme în aer liber, pe străzile din Passau. Pentru prima oară, a prins gustul adevăratei libertăți.

Dar această perioadă de explorare a durat foarte puțin. În 1895, Alois și-a mutat familia într-o fermă din orașelul provincial Hafeld, înapoi în Austria. Venise momentul ca Adolf să meargă la școală, ceea ce a și făcut, ajungând zilnic acolo după o oră de mers pe jos. Firește, tot câte o oră pe zi avea să se plimbe pe drumul de întoarcere acasă. Sora lui vitregă mai mare, Angela, își amintește că până și în acea fragedă copilărie Adolf era „un mic cap al răutăților”.¹ Sprijinul necondiționat al mamei îi dăduse lui Adolf o încredere pe care

o folosea pentru a încerca să ia în mâini frâiele oricărei situații în care se găsea. Era foarte sigur pe sine de mic copil, convins că știe tot ce se petrece și că majoritatea celorlalți oameni din jur habar nu au despre ce e vorba.

Mai mult decât atât, avea să spună Alois Jr. ani mai târziu, fratele lui vitreg „era iute la mânie încă din copilărie și nu asculta pe nimeni. [Klara] îi ținea întotdeauna partea. Dacă nu ieșea după cum îi poftea inima, se înfuria îngrozitor”.²

În 1895, lucrurile s-au schimbat într-un mod dramatic. Alois a renunțat la slujba sa guvernamentală, ieșind la pensie. Viața familială s-a schimbat în totalitate, Alois dovedindu-se a fi un pensionar îngrozitor. Își petrecea mare parte din zi acasă și, când nu era acasă, își pierdea timpul cu amicii prin baruri și cârciumi. Băutura îi accentua temperamentul mizerabil, vărsându-și mare parte din nervi pe Alois Jr., pe care-l lua la bătaie pentru orice bagatelă. Nici Angela și Edmund nu se simțeau mult mai bine. Adolf era prin preajmă în timpul acestor descărcări de furie, dar crizele tatălui l-au ocolit... la început.

Familia s-a mărit din nou după ce o fetiță, Paula, s-a născut în 1896. Dar numărul membrilor s-a micșorat un an mai târziu, când Alois Jr. a fugit de-acasă, nemaisuportând bătăile încasate de la tatăl său. Astfel, Adolf, devenit cel mai mare băiat dintre copii, a fost nevoit să înfrunte furia stăpânului

casei. S-au ciondănit constant, Klara consolându-și adeseori fiul după crizele de isterie ale soțului ei.

Lucrurile s-au îmbunătățit oarecum după ce Alois și-a mutat iarăși familia, de această dată în Lambach, Austria. Hitler s-a descurcat mai bine la școală, un carnet de note din 1898 arătând o grămadă de note de 1, echivalentul calificativului „Foarte bine”. (În Lambach, cum a observat biograful John Toland, Hitler mergea la o biserică din apropiere pentru a cânta în cor – din câte se pare, bărbatul care urma să aibă o voce tunătoare își începuse cariera ca un delicat cântăreț bisericesc –, iar drumul către cor trecea pe sub o arcadă de piatră. Pe acel zid, ca parte dintr-un desen mai mare, era gravată o zvastică.)

Alois a continuat să caute un loc în care să se simtă confortabil și și-a mutat încă o dată familia, de această dată în Leonding, un alt oraș din regiune, ceva mai mărișor, în care își putea petrece timpul într-un mod mai variat, mergând la concerte, la piese de teatru și prin cârciumi.

În 1900, familia a pierdut un alt copil după ce Edmund a murit de rujeolă. Astfel, singurii copii din cămin au rămas Adolf, sora lui cea mare, Angela, și cea mică, Paula. În tot acest timp, Adolf și tatăl său și-au continuat încăierările. Ulterior, Paula avea să spună că Hitler „îl provoca zilnic pe tata

și îl scotea din sărite... apoi mânca o mamă de bătaie sănătoasă. Era o haimana de-o șchioapă, un mic derbedeu”.³

La un moment dat, când avea unsprezece ani, Adolf a încercat să fugă de-acasă. Ferestrele erau zăbrelete din motive de securitate, dar băiatul a încercat să se strecoare afară. N-a încăput. A repetat stratagema dezbrăcat și a fost cât pe ce să reușească. Alois a dat peste el și l-a luat peste picior, spunându-i că ar fi bine să facă rost de-un cearceaf cu care să se acopere. Dacă „ciomăgeala” îl durea pe Adolf, acest soi de batjocură îl rănea mult mai adânc.

După fiecare chelfăneală și după fiecare umilință, Adolf căuta alinare din partea Klarei. Femeia îl susținea întotdeauna, apărându-l când era în stare și liniștindu-l, dacă așa ceva era posibil. Ulterior, doctorul familiei a remarcat că: „N-am fost nicicând martor al unui atașament atât de profund”.⁴ Relația strânsă de odinioară dintre Adolf și Klara devenea și mai intensă, deși, odată cu trecerea timpului, el a devenit figura dominantă dintre cei doi.

Hitler continua să se descurce onorabil la școală, chiar dacă viața de acasă i se deteriorase. A descoperit că, pe deasupra, era pe cale să devină un artist de calitate. Își desena colegii și picta peisaje din jurul orașului în care locuia. De asemenea, citea foarte mult, în special cărți de aventură. Scriitorul american James Fenimore Cooper născocise

povești ale Vestului Sălbatic, înțesate de indieni, cowboy, vânători și exploratori. Hitler adora aceste povești și altele asemănătoare scrise de Karl May, un autor neamț.

De asemenea, Hitler citea despre istoria Germaniei, mai ales despre războiul cu Franța de la care nu trecuse foarte multă vreme – Războiul Franco-Prusac din 1870. (La vremea respectivă, Prusia era o mare națiune independentă; avea să facă mai târziu parte din Germania.) În *Mein Kampf* („Lupta mea”), cartea pe care Hitler a scris-o în 1924, descria cum se simțise după ce citise despre războiul din 1870. „Din acea clipă am devenit mult mai entuziasmat de toate lucrurile care aveau o legătură oarecare cu războiul sau cu... milităria.”⁵

În toamna lui 1900, Adolf a fost înscris într-o școală nouă din Linz care se găsea la vreo cinci kilometri distanță de casă. Școala era echivalentul unui liceu, dar lucrurile n-au mers prea bine pentru tânăr la început. Era o figură proaspătă, un provincial, și inițial nu s-a adaptat cu mare ușurință. Dar, dând dovadă de abilitățile pe care le stăpânea în fosta lui școală, Hitler a izbutit să devină un lider în noul său mediu școlar. Îi convingea pe ceilalți puști să se joace de-a cowboy-ii și indienii – din câte se pare, învățase să arunce cu lasoul – și discuta cu ei despre războaie și despre soldați.

În același timp, a început să citească mitologie germană și a văzut prima lui operă din viață, una compusă de neamțul Richard Wagner. Cele două experiențe urmau să devină esențiale pentru el în anii ulteriori.

De asemenea, Hitler a continuat să picteze și să deseneze, ajungând la concluzia că și-ar dori să fie artist. Nu avea de gând să calce pe urmele tatălui său și să intre în serviciul guvernamental. Deloc surprinzător, Alois n-a fost deloc încântat de planurile flăcăului său. Amicul din copilărie al lui Hitler, August Kubizek, scria ulterior că această alegere era „cea mai groaznică insultă cu putință”⁶ pentru Alois, iar Hitler însuși declara mai târziu că tatăl lui a zberat: „Un artist! Cât trăiesc eu, niciodată!”⁷

În 1903, Alois Hitler Sr. a murit.

11

NOAPTEA CUȚITELOR LUNGI

Dar ce se întâmpla cu restul lumii? De ce nu declarau că acțiunile lui Hitler sunt greșite? Ei bine, o făceau, dar nu foarte multă lume îi băga în seamă. Cetățeni din America și Europa au scris despre politicile antisemite ale lui Hitler încă de când acesta a preluat puterea, dar nu aveau gura la fel de mare pentru a fi auziți. În plus, era și un mare mincinos. În acea primăvară, președintele Franklin Roosevelt, observând că situația din Germania se înrăutățește, a cerut tuturor națiunilor să semneze o declarație prin care pacea să fie declarată scopul comun al omenirii.

„Germania știe”, replica Hitler, „că în cazul oricărei acțiuni militare în Europa, chiar și dacă ar avea succes total, sacrificiile ar depăși prin proporțiile lor orice posibile beneficii”.⁵⁰ O minciună, așa cum aveau să o dovedească evenimentele următorilor ani. Pur și simplu, își folosea discursurile pentru a spune publicului său, indiferent care, ceea ce acesta dorea să audă. Chiar și atunci când, spre sfârșitul lui 1933, retrăgea Germania din Liga Națiunilor (precursoarea Organizației Națiunilor Unite), n-o făcea doar pentru a protesta față de politicile acelui grup. Voia să pară un lider profund și important. Între timp, își vedea de îngrozitorul său plan. Iar în vara anului 1934 l-a pus în practică.

În acel moment, Hitler a demonstrat – o dată în plus, s-ar putea spune – că are un caracter mizerabil și egoist. Încă din primele zile ale lui Hitler alături de naziști, SA fusese un element-cheie al succesului său. Chemați la acțiune de discursurile sale, inspirați de cuvintele pe care le rostea, aceștia călcase în picioare libertățile civile și fuseseră puternica lui mână dreaptă. Conduseseră Puciul de la Berărie și înconjuraseră Reichstagul. Arestaseră adversari și uciseseră mii de oameni.

Iar acum, după preluarea frâielor guvernării, Hitler avea să îi trădeze.

Pentru a căpăta controlul asupra armatei germane, după cel al guvernului, era nevoit să le facă pe plac liderilor

militari. (Spre deosebire de zilele noastre, pe atunci conducerea armatei nu se afla neapărat sub control politic civil.) Ofițerii armatei detestau SA, deoarece simțeau că organizația se ocupă de lucruri care erau în sarcina instituției lor și dobândește o putere despre care ei aveau impresia că le-ar aparține de drept. Timp de câteva luni și după nenumărate întruniri, Hitler a negociat o reducere a atribuțiilor SA. Rămăseseră doar cu câteva însărcinări mărunte și li se interzisese deja să mai răspândească teroarea de la sine putere. Apoi, în iunie, membrii SA au fost anunțați că, indiferent dacă le convine sau nu, vor avea o lună de pauză.

Spre sfârșitul acelei luni, Hitler a devenit convins că Ernst Röhm și SA au de gând să pornească o răzmeriță împotriva lui, a guvernului și a noilor reguli pe care le impusese.

Prin urmare, Hitler a dezlănțuit o zi și-o noapte de arestări, teroare și crime doar pentru a elimina conducerea SA.

Pe 30 iunie, Hitler, împreună cu un grup de susținători înarmați, a dat buzna în casa lui Röhm când acesta dormea. Agitând un pistol, Hitler însuși l-a anunțat pe loialul său prieten, „Ernst, ești arestat”⁵¹

Așa a început totul. La scurtă vreme, l-a chemat pe Joseph Goebbels, ministrul propagandei, și i-a spus: „Am poruncit ca toți trădătorii care s-au aflat la conducerea acestei rebeliuni să fie împușcați”⁵²

La lăsarea nopții peste Berlin, München și alte orașe, ordinul a fost dus la îndeplinire.

Fostul cancelar, generalul von Schleicher, ucis.

Karl Ernst, unul dintre liderii SA din München. Chiar dacă a strigat, „Heil Hitler!”, a fost ucis.

Și, firește, în cele din urmă, Ernst Röhm. Ucis.

Zeci și zeci de oameni despre care Hitler credea, pe bună dreptate sau nu, că ar fi complotat împotriva lui sau a partidului au fost asasinați.

Și tot așa. În total, mai mult de 150 de persoane aflate în poziții-cheie în SA sau chiar și în Partidul Nazist au fost pur și simplu eliminate în ceea ce avea să fie numită Noaptea Cuțitelor Lungi. Denumirea provenea dintr-un mit despre moartea camarazilor eroului german Vortigen, dar făcea trimitere și la ampla anvergură a complotului, care se extindea în multe orașe și implica acele grupări din SA pe care Hitler dorise să le elimine.

Dacă oamenilor nu le fusese încă teamă de Hitler, aceste acțiuni au intensificat dincolo de orice imaginație sentimentul general de frică. Milioane de cetățeni și-au dat seama că au de ales între a se alătura grupării lui Hitler sau a-și pierde viața. Dacă era capabil să-i ucidă pe unii dintre cei mai loiali și mai puternici oameni, camarazi care munciseră neobosiți în slujba lui, ce-ar mai fi putut să spere un german de rând?

Iar evreii germani, pe de altă parte, erau cu atât mai îngroziți.

Câteva săptămâni mai târziu, Hitler a tras sforile pentru ca Reichstagul să declare că toate crimele pe care le ordonase erau legitime din punctul de vedere al parlamentului. După ce își arătase adevărata față, nimeni nu mai avea să sufle o vorbă împotriva lui. În acea vară, Himmler a preluat comanda Gestapoului. Era unitatea militară internă creată de Hitler și de naziști pentru a sluji partidul, un soi de forțe de poliție necruțătoare și înarmate până-n dinți. Urmau să rămână, împreună cu SS, pumnul cu care Hitler îi va zdrobi pe toți cei care i se vor împotrivi.

Apoi lucrurile au luat-o cu adevărat razna. Pe 2 august, marele general și președintele de atâta amar de vreme al Germaniei, von Hindenburg, a murit la vârsta de optzeci și șapte de ani. În lipsa celui care echilibra demența lui Hitler, nimic nu-l mai putea opri pe fostul caporal. Hitler a trecut aproape imediat o lege, fără niciun fel de opoziție, care stipula că va prelua funcția de președinte a lui Hindenburg, rămânând în același timp și cancelar. Pentru mai bine de un deceniu fusese Führerul Partidului Nazist, adică conducătorul lui suprem.

Acum, anunța el Germania, era Führerul întregii națiuni.